

İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Amaçlarına Ulaşma Düzeyini Etkileyen Faktörler

Hüdaverdi MAMAK

Mehmet Azmi Aksu Şeker İlköğretim Okulu, Ereğli, Konya (e-mail: h.mamak@mynet.com)

ÖZET

Araştırmanın amacı ilköğretim okullarında uygulanan Beden Eğitimi ve Spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyini etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. Araştırmanın evreni Konya ili il merkezi ve seçilmiş ilçelerindeki ilköğretim okulları, örneklem gurubunu ise bu okullarda öğretmenlik yapan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın amacına uygun bir anket geliştirilmiştir. Hazırlanan anketin uygulanabilirliği, kapsam geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiştir. Anket formu tüm örneklem grubuna uygulanmıştır. Uygulanan anketlerden hatasız dolduran 153 erkek, 86 bayan olmak üzere toplam 239 kişinin anketleri değerlendirilmeye alınmıştır. Elde edilen verilere istatistik işlemler SPSS 13. Paket programı ile yapılmıştır. İstatistiksel teknik olarak frekans, yüzdeler (%) ve Ki-Kare teknikleri uygulanmıştır. 0,01 ve 0,05 güven aralığı kabul edilerek anlamlılık düzeyi tespit edilmiştir. Araştırma kapsamındaki okullarda Beden Eğitimi ve Spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyine katılımcıların cinsiyet, okulun bulunduğu yer ve eğitim türü değişkeninde ters yönde anlamlı bir görüş ayrılığı olmamakla birlikte, okulun tesis durumu, öğrencilerin dersin önemini kavrama, ders saatlerinin yetersizliği, okul idaresi ve branş öğretmenlerinin Beden Eğitimi öğretmenlerine desteği konusunda yetersizlikler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim okulları, beden eğitimi ve spor, amaç, faktör

Elementary School Level Factors Affecting the Achievement Objectives of Physical Education and Sport Classes

ABSTRACT

The aim of the study was to identify factors that effect to achieve the objectives of Physical Education and Sport courses in elementary school. The research population in selected districts of central and primary schools in the province of Konya, the sample group of teachers in these schools are serving teacher of Physical Education and Sports. For this purpose, a questionnaire was developed. The applicability of the prepared questionnaire, content validity and reliability were tested. The questionnaire was administered to the entire sample. Error-filled questionnaires applied to 153 men, 86 women were evaluated for a total of 239 individual surveys. SPSS 13 statistical procedures to data obtained Performed with the package. In the statistical technique of frequency, percentage (%), and Chi-square techniques were applied. Confidence interval, 0.01 and 0.05 were accepted and meaningful level. The survey participants to the level of schools achieving the objectives of Physical Education and Sports lessons gender, school location and type of training is not a disagreement with a significant variable in the opposite direction of the school facility status, students appreciate the importance of course, lack of class hours, the school administration and branch teachers of Physical Education on the support of teachers that have been identified deficiencies.

Keywords: Primary schools, physical education and sports, aim, factor

GİRİŞ

Sistemantik bir şekilde yürütülen Beden Eğitimi dersleri; çocuklara, hareket etme yeteneklerini artırma, fiziksel uygunluklarını sürdürme, sağlık bilgileri elde etme, yaşam etkinlikleriyle ilgili beceriler geliştirme ve olumlu sosyal becerileri elde etme konularında oldukça faydalıdır (13).

Çağdaş toplumda eğitimin görevi çocuğun zihinsel, duyuşsal(duygusal) ve devinimsel(bedensel) yönlerden gelişmesine yardım ederek, kendisine, ailesine ve topluma yararlı olacak bir birey olmasını sağlamaktır (9).

Vücudun genel kan dolaşımına olumlu katkıda bulunan fiziksel etkinlikler; beyne kan akımı

nörepinefrin ve endorfin salınımı artırmaktadır. Bunlar, stresi azaltmakta, iyi ruh hali geliştirmektedir. Egzersiz sonrası sakinleşme etki sağlamada ve başarıyı artırmada etkili olmaktadır (14).

Beden Eğitimi; bireyi, motor, zihinsel ve duygusal yönden geliştirmeyi amaçlar (8). Spor eğitimi; hem fertleri eğitici ve vasıflı hale getirecek gerekli bilgi ve kabiliyetlerle donatmakta hem de sosyal çevrenin değiştirilmesine ve düzenlenmesine yardımcı olmaktadır (6). Okul programlarının bir parçası olan Beden Eğitimi çocuk ve gençlerin fiziksel, duyuşsal, sosyal ve zihinsel yönleriyle, bütününe gelişmesine yardımcı olan bir derstir. Amaç; çocuğun beden sağlığı olması ve psiko-motor davranışlarının yeterli düzeyde gelişmesini sağlamaktır (9).

Tarihi sürece baktığımızda Beden Eğitimi ve Sporun, genel eğitimin içerisinde ağırlığı ve önemi sosyal, ekonomik, siyasi ve kültürel değişim ve gelişmelere bağlı olarak değişik şekillerde algılandığını ve işlendiğini görüyoruz. Özellikle 20.yüzyıl içerisinde Beden Eğitimi ve Sporun kendilerini ifade etme, gerçekleştirme ve geliştirme yollarının çıkış kapısı olarak kabul etmişlerdir (12). Bu da genel eğitim bütünlüğü içinde Beden Eğitimi ve Sporun nitelikli insan yetiştirmede önemli bir fonksiyonunun olduğunu göstermektedir. Günümüzde de Beden Eğitimi ve Spor yetiştirmekte olan nesillerin temel kaynağı olan insanların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini amaç edinen ve genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak bilinçli ve planlı faaliyetler olarak kabul edilmektedir (16). Milli Eğitimin genel amaçları içerisinde de gençlerin, beden, zihin ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek ibaresi yer almaktadır (10).

Çağdaş Beden Eğitimi sisteminin amacı, genel eğitimin amaçlarına uygun olarak insanların manevi zenginliğini, ahlaki temizliğini ve fiziki uygunluğunu uyumlu bir şekilde geliştirmektir. Ayrıca Beden Eğitimi, modern toplumun oluşmasında, ihtiyaç duyulan ve bu nedenle genel eğitim sistemi insanların kendisinde manevi zenginliği, ahlaki temizliği ve fiziki olgunlaşmayı uyumlu şekilde geliştirirken diğer taraftan her yönüyle gelişmiş insan olmasının avantajlarını da hayata geçirmeyi hedef alır (2). Bu araştırma; ilköğretim programları doğrultusunda yer alan Beden Eğitimi ve Spor dersinin amaçlarına ulaşmasında etkili olan faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama yöntemi uygulanmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin, 8 yıllık ilköğretim okullarında okutulan Beden Eğitimi ve Spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyini etkileyen faktörlerle ilgili anket formları hazırlanmıştır. (3)'e ait anket formunun öğretmenlerle ilgili bölümü, aslına sadık kalınarak ilköğretim okullarındaki öğretmenlere uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Konya ili, il merkezi ve seçilmiş Ereğli, Halkapınar ve Karapınar ilçelerindeki devlet ilköğretim okulları, örneklem grubunu ise bu okullarda çalışan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri oluşturmaktadır. Bunlardan 157'si erkek, 88'i bayandır. Elde edilen anketler incelenmiş, hatalı doldurulanlar ya da hiç cevaplanmayanlar

değerlendirmeye alınmamıştır. Bu şekilde 153 erkek 86 bayan olmak üzere toplam 239 kişinin anketleri değerlendirilmeye alınmıştır.

Veri Toplama Yöntemi

Ankette katılımcıların Beden Eğitimi ve Spor dersinin amaçlarına ulaşmasını etkileyen faktörleri ve katılımcıların görüşlerini ortaya çıkarabilecek sorulara yer verilmiştir. Bu soruların hazırlanmasında, spor uzmanlarından, Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinden, ölçme ve değerlendirme uzmanlarından yardım alınmıştır. Ankette bilgi toplama niteliğinde ve likert tipi sorular bulunmaktadır. Likert tipi sorular "Katılıyorum, Kısmen katılıyorum, Katılmıyorum" olmak üzere 3 derecelidir. Hazırlanan anketin anlaşılabilirliği, kapsam geçerliği ve güvenilirliği test edilmiştir. Alpha güvenilirlik katsayısı 0,91 bulunmuştur. Bu konuda yapılan araştırma ve çalışmalara göre ölçeğin güvenilirliği için bu yeterli bir kat sayıdır. Ölçeğin kapsam geçerliliğinin sağlanmasında ilgili araştırma, kaynak ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır.

Anket uygulaması, araştırmacı ve anketörler tarafından bizzat araştırma kapsamındaki okulların tümü gezilerek ve örneklem grupları ile görüşülüp anket hakkında kısa bir bilgi verildikten sonra doldurmaları için verilir doldurma işlemi bitince geri alınmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler hazırlanan kod yönergelerine göre bilgi formuna işlenmiş ve bilgisayarda değerlendirmeye hazır duruma getirilmiştir. İstatistik işlemler SPSS 13.0 paket programı ile yapılmıştır. İstatistiksel teknikler olarak frekans, yüzdelik (%) ve Ki-Kare (X^2) teknikleri kullanılmıştır. Cinsiyet, okulların bulunduğu yer ve eğitim türü değişkenlerine göre katılımcıların verdiği cevaplar arası farkı test etmek için X^2 tekniği uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 ve 0,01 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırma kapsamındaki okulların öğretim durumları %51,9'u ikili öğretim, %48,1'i tam gün eğitimdir.

Tablo 2'de katılımcılara okullarındaki salon durumu sorulmuştur. Bu soruya katılımcıların %53'ü evet derken %47'si hayır demektedir.

Tablo 3'e göre "Öğrenciler Beden Eğitimi ve Spor dersinin önemini ve gereğini yeterince kavrayamamaktadır" sorusuna cinsiyet faktörüne göre erkek katılımcıların %43,1'i kısmen katılıyorum, %37,9'u katılıyorum, %19'u katılmıyorum derken bayanların %45,3'ü katılıyorum, %31,4'ü kısmen katılıyorum, %23,3'ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Verilen cevapların frekansları üzerinde hesaplanan X^2 değeri 3,198 bulunmuştur. Bu sonuç

0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermektedir.

Tablo 4’de “Öğrenciler temel spor eğitiminden yoksundurlar” önermesi sorgulanmıştır. Bu soruya erkek katılımcıların %47,7’si kısmen katılıyorum, %34,6’sı katılıyorum, %17,6’sı katılmıyorum derken bayan katılımcıların %43’ü kısmen katılıyorum,

%34,9’u katılıyorum, %19,2’si katılmıyorum görüşündedirler. Cinsiyetler arası görüş analiz edildiğinde X^2 değeri 0,892 bulunmuştur. Bu bulgu 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir görüş ayrılığını ortaya çıkarmamıştır.

Tablo 1. Araştırma Kapsamındaki Okulların Öğretim Durumları Dağılımı

Değişkenler	Tam gün öğretim	İkili öğretim	Toplam
N	75	78	153
Erkek			
%	49,0	51,0	100,0
N	40	46	86
Bayan			
%	46,5	53,5	100,0
N	115	124	239
Toplam			
%	48,1	51,9	100,0

Tablo 2. Okulların Spor Salonu Durumları Dağılımı

Değişkenler	Evet	Hayır	Toplam
N	78	75	153
Erkek			
%	51,0	49,0	100,0
N	49	37	86
Bayan			
%	57,0	43,0	100,0
N	127	112	239
Toplam			
%	53,0	47,0	100,0

Tablo 3. Öğrenciler Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi ve Gereğini Yeterince Kavrayamamaktadır” Önermesine İlişkin Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler	Kısmen			Toplam
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	
N	58	66	29	153
Erkek				
%	37,9	43,1	19,0	100,0
N	39	27	20	86
Bayan				
%	45,3	31,4	23,3	100,0
N	97	93	49	239
Toplam				
%	40,6	38,9	20,5	100,0

$X^2=3,198$; $P=0,202$; $P>0,05$

Tablo 4. “Öğrenciler Temel Spor Eğitiminden Yoksundurlar” Önermesine Dönük Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler		Kısmen			Toplam
		Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	
Erkek	N	53	73	27	153
	%	34,6	47,7	17,6	100,0
Bayan	N	30	37	19	86
	%	34,9	43,0	22,1	100,0
Toplam	N	83	110	46	239
	%	34,7	46,0	19,2	100,0

$X^2=0,892$ $P=0,661$ $P>0,05$

Tablo 5. “Sınıflar Çok Kalabalık” Önermesine Dönük Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler		Kısmen			Toplam
		Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	
Erkek	N	71	55	27	153
	%	46,4	36,0	17,6	100,
Bayan	N	46	24	16	86
	%	53,5	27,9	18,6	100,0
Toplam	N	117	79	43	239
	%	49,0	33,0	18,0	100,0

$X^2=1,894$ $P=0,388$ $P>0,05$

Tablo 6. “Spor Tesisleri, Araç ve Gereçleri Yetersiz” Önermesine Dönük Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler		Kısmen			Toplam
		Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	
Erkek	N	69	58	26	153
	%	45,1	37,9	17,0	100,0
Bayan	N	44	28	14	86
	%	51,2	32,5	16,3	100,0
Toplam	N	113	86	40	239
	%	47,3	36,0	16,7	100,0

$X^2=0,732$ $P=0,693$ $P>0,05$

Tablo 7. “Haftalık Ders Sayısı Yetersiz” Önermesine Dönük Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler		Kısmen			Toplam
		Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	
Erkek	N	80	38	35	153
	%	52,3 %	24,8 %	22,9 %	100,0 %
Bayan	N	50	19	17	86
	%	58,1 %	22,1 %	19,8 %	100,0 %
Toplam	N	130	57	52	239
	%	54,4 %	23,8 %	21,8 %	100,0 %

$X^2=0,637$ $P=0,727$ $P>0,05$

Tablo 5’de “Sınıflar çok kalabalık” sorusu sorulmuştur. Bu soruya katılımcılardan erkeklerin %46,4’ü katılıyorum, %36,0’ı kısmen katılıyorum, %17,6’sı katılmıyorum; bayanların %53,5’i katılıyorum, %27,9’u kısmen katılıyorum, % 18,6’sı katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Cevap dağılımları üzerinde elde edilen 1,894 X² değeri anlamlı bir ilişkiye sahip değildir.

Tablo 6’da “ Spor tesisleri, araç ve gereçleri yetersiz” görüşü sorgulanmıştır (Tablo 6). Bu soruya katılımcılardan erkeklerin %45,1’i katılıyorum, %37,9’u kısmen katılıyorum, %17’si katılmıyorum; bayanların %51,2’si katılıyorum, %32,5’i kısmen katılıyorum, %16,3’ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Cevap dağılımları üzerinde elde edilen 0,732 X² değeri anlamlı bir ilişkiye sahip değildir. Bu konuda cinsiyetler arasında görüş farklılığı görülmemektedir.

Tablo 7’de “ Haftalık ders sayısı yetersiz” görüşü sorgulanmıştır (Tablo 7). Bu soruya katılımcılar genelde % 54,4’ü katılıyorum, %23,8’i kısmen katılıyorum, %21,8’i katılmıyorum; Cinsiyetler arası

görüşlere baktığımızda erkek katılımcıların, %52,3’ü katılıyorum, %24,8’i kısmen katılıyorum, % 22,9’u katılmıyorum, bayanların %54,4’ü katılıyorum, % 23,8’i kısmen katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Cevaplar üzerinde elde edilen 0,637 X² değeri anlamlı bir ilişkiyi ortaya çıkarmamıştır. Yani araştırma örnekleminin cinsiyet değişkenine göre görüşleri farklılık göstermemektedir.

Tablo 8’de “ Beden Eğitimi ve Sporla ilgili yayınları takip etmekte güçlük çekiyorum” görüşü test edilmiştir (tablo 8). Bu soruya katılımcılar genelde %38,9’u kısmen katılıyorum, %35,1’i katılıyorum, %25,9’u katılmıyorum; Cinsiyetler arası görüş de ise erkeklerin %39,2’si kısmen katılıyorum, %35,3’ü katılıyorum, %25,5’i katılmıyorum, bayanların % 38,4’ü kısmen katılıyorum, %34,9’u katılıyorum, % 26,7’si katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Katılımcıların cinsiyetlere göre görüşleri karşılaştırmalı analiz edildiğinde X² değeri 0,046 hesaplanmıştır. Bu sonuç 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı değildir.

Tablo 8. “Beden Eğitimi ve Sporla İlgili Yayınları Takip Etmekte Güçlük Çekiyorum” Önermesine Dönük Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler	Kısmen			Toplam
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	
Erkek				
N	54	60	39	153
%	35,3	39,2	25,5	100,0
Bayan				
N	30	33	23	86
%	34,9	38,4	26,7	100,0
Toplam				
N	84	93	62	239
%	35,1	38,9	25,9	100,0

X²=0,046 P=0,977 P>0,05

Tablo 9. “Okul İdaresinden Destek Görmüyorum” Önermesine Dönük Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler	Kısmen			Toplam
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	
Erkek				
N	53	63	37	153
%	34,6	41,2	24,2	100,0
Bayan				
N	39	32	15	86
%	45,3	37,2	17,4	100,0
Toplam				
N	92	95	52	239
%	38,5	39,7	21,8	100,0

X²=3,008 P=0,222 P>0,05

Tablo 10. “Diğer Branş Öğretmenlerinden Destek Görmüyorum” Önermesine İlişkin Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Görüşleri Dağılımı

Değişkenler		Katılıyorum	Kısmen		Toplam
			Katılıyorum	Katılmıyorum	
Erkek	N	50	73	30	153
	%	32,7	47,7	19,6	100,0
Bayan	N	33	32	21	86
	%	38,4	37,2	24,4	100,0
Toplam	N	83	105	51	239
	%	34,7	43,9	21,4	100,0

$X^2=2,619$ $P=0,270$ $P>0,05$

Tablo 9’da “Okul idaresinden destek görüyorum” önermesine katılımcılar genel değerlendirmesinde % 39,7’si kısmen katılıyorum, %38,5’i katılıyorum, %21,8’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Cinsiyetler arası görüşlere baktığımızda ise erkeklerin %41,2’si kısmen katılıyorum, %34,6’sı katılıyorum, %24,2’si katılmıyorum, bayanların; %45,3’ü katılıyorum, %37,2’si kısmen katılıyorum, %17,4’ü katılmıyorum maddelerini işaretlemişlerdir. Verilen cevapların frekansları üzerinde hesaplanan X^2 değeri 3,008 bulunmuştur. Bu sonuç 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir.

Tablo 10’de “Diğer branş öğretmenlerinden destek görmüyorum” önermesi test edilmiştir. Bu soruya katılımcılar genelde % 43,9’u kısmen katılıyorum, %34,7’si katılıyorum,%21,4’ü katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Cinsiyetler arası görüş de ise erkeklerin %47,7’si kısmen katılıyorum, %32,7’si katılıyorum, %19,6’sı katılmıyorum, bayanların %38,4’ü katılıyorum, %37,2’si kısmen katılıyorum, %24,4’ü katılmıyorum şeklinde görüşler işaretlemişlerdir.

Katılımcıların cinsiyetler arası görüşleri karşılaştırmalı olarak analizinde X^2 değeri 2,619 bulunmuştur. Bu sonuç 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir. Yani cinsiyetler arası görüşünde anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

TARTIŞMA

Araştırma kapsamındaki okulların %52’ si ikili öğretim, %47,2’ tam gün eğitim yapmaktadır. Okulların %53’de spor salon bulunmakta %47’sinde bulunmamaktadır (Tablo 1,2). Tablo 2 verilerinin sonucunda Beden Eğitimi ve Spor Dersinin amaçlarına ulaşmada birinci derecede gerekli olan spor salonu ve sahasının yeterince olmadığını söyleyebiliriz. Bunun nedenleri de ekonomik sebeplere bağlanabilir. Birçok araştırmacı da etkili bir Beden Eğitimi ve Spor

dersi için uygun bir ortamın ön şart olduğunu belirtmektedirler (Brunelli, 1990; İmamoğlu, 1992).

“Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersinin önemini ve gereğini yeterince kavrayamamaktadır” sorusuna örneklem grubu çoğunluk olarak katılıyorum görüşünü belirtmişlerdir (tablo 3). Cinsiyet değişkeninde de anlamlı bir görüş farklılığının olmadığı görülmektedir ($P>0,05$). Tablodaki verilerin dağılımına bakıldığında katılımcılar benzer yönde görüşe sahiptirler. Bu veriler sonucunda okullarımızda Beden Eğitimi ve Spor derslerinin önemi ve gereğini yeterince öğrencilere kavratıp benimsetemediğimizi söyleyebiliriz. Oysaki bir dersin amacına ulaşması için o dersin öğrenciler tarafından önemi ve gereğinin benimsenmesi gerekir.

Araştırmaya katılan örneklem grubu “Öğrencilerin temel spor eğitiminden yoksundurlar” önermesine çoğunluk olarak kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılardan erkeklerin %47,7’si, bayan %43’ü kısmen görüşünü belirtmişlerdir (tablo 4). Cinsiyetler arasında da anlamlı bir görüş ayrılığı yoktur ($P>0,05$).

Katılımcıların geneli okullardaki sınıfların çok kalabalık olduğunu belirtmekte ve spor tesisleri, araç ve gereçleri yetersiz bulmaktadırlar (Tablo 5, 6). Sınıfların kalabalık olması spor tesisi ve malzemelerin yetersizliği, derslerin amacına ulaşmamasında en önemli faktörlerin başında geldiğini söyleyebiliriz. Bu bulgular (3,4,7) bulgularıyla örtüşmektedir. Kenyon ve Pherson (6), içinde bulunulan ortamda ne kadar çok tesis varsa ve ne kadar çok spor yapma imkânı bulunursa bireylerin de spor yapma alışkanlığı o ölçüde artacaktır görüşünü savunmaktadırlar.

Katılımcılar okullardaki haftalık ders sayısının yetersiz olduğu, Beden Eğitimi ve Sporla ilgili yayınlara da yeterince ulaşamadıklarını, Okul idaresinden ve diğer branş öğretmenlerinden yeterince destek sağlanmadığı görüşündedirler (Tablo 7,8,9,10). Elde edilen bu bulgular neticesinde ders sayısı az olan, okul idaresi ve diğer branş öğretmenleri tarafından da

yeterince desteklenmeyen bir dersin amacına ulaşma düzeyi düşük olacaktır. Bu bulgular (3,4,7) bulgularıyla doğru orantılıdır. Birçok araştırmacıya göre de, ders saatlerinin kısıtlı oluşu, program içeriğinin yoğunluğu, sınıf yönetimi, sınavlar, ders kitaplarının durumu, okulun araç-gereç ve diğer fiziki koşullarının yetersizliği derslerin amaçlarına ulaşmasını etkileyen faktörlerin başında gelmektedir (8,15,12). Ülkemizde beden eğitimi derslerine gereken önemin verilememesinin başında okul idarecilerinin ve ilköğretim müfettişlerinin gerekli hassasiyeti göstermeme ve beden eğitimi derslerinin diğer derslerin açıklarının kapatılması amacıyla kullanılması gelmektedir (11).

Sonuçlar:

- ◆ Okullarımızda Beden Eğitimi ve Spor dersinin amaçlarına ulaşmada birinci derecede gerekli olan Spor Salonu ve sahası yeterli değildir.
- ◆ Okullarımızda Beden Eğitimi ve Spor dersinin önemi ve gereği yeterince kavratılmamaktadır.
- ◆ Okullarımızda sınıflar çok kalabalık ve spor tesis araç ve gereçleri yönünden yetersizdir.
- ◆ Beden Eğitimi ve Spor dersinin haftalık ders saati yetersizdir.
- ◆ Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri okul idaresi ve diğer branş öğretmenleri tarafından yeterince desteklenmemektedir.

KAYNAKLAR

1. Alıcığüzel İ. Çağdaş Eğitim ve Öğretim, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2003.
2. Can Y. Beden eğitimi ve pedagojisinin güncel sorunları. 1. Uluslararası Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisinin Güncel Sorunları Paneli (29–30 Mayıs), Ankara, 1995.
3. Çumralıgil B. Seçilmiş bazı illerdeki ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi öğretmenin yapısı ve sorunları. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Ankara, 1995.
4. Çoker N. Ankara İlkokullarında Beden Eğitim Derslerinin Etkinliğinin Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Ankara, 1991.
5. İmamoğlu FA. Yüksek Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Faaliyetlerinin Yönetimi ve Etkinliği. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1989.
6. Kenyon GS, Pherson MC. Becoming Involved in Physical Activity and Sport: A Process of Socialization”, Physical Activity Human Growth and Development, New York, London, Academic Pres, 1973.
7. Kishalı NF. İlköğretimde Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Uygulanabilirliği (Samsun İli Örneği).Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun, 1999.
8. Kimpston RD. Curriculum fidelity and the implementation tasks employed by teachers: a research study, Journal of Curriculum Studies. 1985; 17(2): 185-195.
9. MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). İlköğretim okulları, lise ve dengi okullar, beden eğitim dersi öğretim programları. Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1988.
10. MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). Okul içi beden eğitimi ve spor izcilik dairesi başkanlığı, beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları rehberi. Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 2000.
11. Ocak Y, Tortop Y. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi derslerine ilişkin genel görüşleri ve Beden Eğitimi derslerini yürütürken karşılaştıkları sorunlar. 9.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım, Muğla, 2006.
12. Öztaş H, Özay E. Biyoloji öğretmenlerinin biyoloji öğretiminde karşılaştıkları sorunlar, Erzurum örneği), Kastamonu Eğitim Dergisi, 2004; 12(1); 69-76.
13. Pangrazi RP. Dynamic Physical Education for Elementary School. Allyn, Bacan, Bostan, 2001.
14. Taras H. Physical Activity and student performance at school. Sch Healty, 2005; 75(6): 214-218.
15. Tobin K. Forces which shape the implemented curriculum in high school science and mathematics, Teaching and Teacher education. 1987; 3(4): 287-298.
16. Yetim A. Sosyoloji ve spor. Topkar Yayınları, Trabzon, 2000.